

Devecsery László

n a p ó r a i d ő

1949-1969-1999

© Devecsery László Szombathely, 1999

TARTALOM

OLVASÓ

(Tarján Tamás előszava)

FÉNYDOBBANÁS

CSONTVÁRYNAK
MÁRIA KÚTJA NÁZÁRET BEN
IDŐN ÉS TÉREN TÚL
ELŐJÁTÉK A PASSIÓHOZ
CÉDRUSSÁ VÁLOK...
NAPÓra

TÖRÉSVONAL

IKAROSZ
TÚZNYÁR
EGYSZER ELMONDJÁK...
HORDÓSZÓNOK
ELTÉPETT TÉNYKÉPEK
ERŐTÉR
KŐ A TÜKÖRBEN
SÁRKÁNYOS...
ÁRLESZÁLLÍTÁS
MIÉRTek
MÁRCIUS
RÉZKARC
CSILLAGHULLÁSBAN
VÉRERES CSÖNDBEN
ÚTMENTI KERESZT
LA PIÉTA DI MICHELANGELO
PÁRIZSI TALÁLKOZÁS RADNÓTIVAL
DÜRER-TÖREDÉK
SZÉL SZABADÍT
LÁZADÓ
HÚSVÉT UTÁN
DÉRIDŐ
PORVIHAR
NAPLÓTÖREDÉK ROBINSON CRUSOE
UNOKÁJÁNAK HAGYATÉKÁBÓL
MEMENTÓ

HARANGvilág

VERES PÉTER HÁZA
PASSIÓ
TENGERRE NYÍLÓ ABLAKOK
NEKEM
HŰSÉGGEL MEGVERT, HŰSÉGGEL
ÁLDOTT
ARCKÉP '69
CSENDET, HOLTAKAT TEMETNEK,
HARANGOZNAK

CSILLAGÁRNYÉK

ALSÓŐRI NAGYAPÓ
EGY GYERMEKKORI KARÁCSONYRA
TERÁD SOKASODNAK
KARÁCSONYI CSENGŐK
KARÁCSONYI ZSOLOZSMA
KARÁCSONYI KÖNYÖRGÉS
FÉNYSZÖKÉSEK
CIKOTAI ÁRNYAK
AMIKOR MÉG...

FÉNYCSEREPEK

LENNÉK ÉN...
IKONOK KÖZÖTT
EGY DALT...
DAL RODINNEL, NÉKED
IMÁDSÁG
CSATÁK UTÁN
VADVIRÁGOK
TÁJKÉP
ŐSZÜLŐ
SZAVAK MÖGÖTT...
MAGAMBA REJTELEK
ESŐVÁRÓK
MINDEN ALKONYAT...
...ÉS A CSEND
MAGNÓLIÁK
TAVASZÉNEK
ESTE
A FÉNY HEGYÉN

OLVASÓ

Horzsolt és morzsolt versek sorakoznak e lapokon három - mágikussá magasult - évszám, meg a sugallatosan összegző-indító negyedik, az ötvenes évszám védtelen oltalmában. Horzsoltak, mert Devecsery László a harmóniát a diszharmóniából hívja elő; féltés és fájdalom a derűjén is átremeg; múlt és jövő gyakorta sebzi egymást a villanatnyi jelenben.

S morzsolja a verset a költő, mint az olvasó felfűzött gyöngyszemeit.

Ezt a szakrális, rózsafüzéres láncolatosságot érzi meg az Olvasó: a textusait még jóval a megírás után is vigyázó, formáló kéz, elkísérő szív melegét. Magunk is átvesszük a változatos lüktetés mégis-egyazon mély ritmusát, a jobbára ima versek fohász-beszédét. A fohászt, amely a profán mindennapokban is megered, s növekszik, föl, föl.

Devecsery László népköltészeti tradíciótól a klasszikus modernségen és az érdekesebb avantgárd hagyományon át a játékos-mondókás verselésig sokféle jó iskolában otthonos.

Szerencsére egyiknek a padjaiban sem feledkezett ott. Az önkéntelen vagy hívott hatások java verseiben ezredvégi dalformává, újszerű rapszodiává rendeződnek. A költő olyan szoros barátságot tart rímmel, dallammal, hogy kísértésükre képes nemet is mondani. Élvezi, hogy a betűk és jelek nyája mint juhászul vagy fickándozik a keze alatt. Lírája életteli, életközeli, első látásra könnyen és testvérien megnyíló. De már a második pillantás nem hagy kétséget: alaposan meg is dolgoztatja felebarátját a gazda, mert tapasztalat, valóság és vágy mindig átsűríti magát gondolattá, mindig megvillámlik a bölcséleti igény.

Színek és taktusok révén a képzőművészet és a zene is beszűrődik ebbe a mikrouniverzumba, hogy a kisebb-nagyobb kompozíciók változatos együttesét segítsen létrehozni. Gyöngyöknek mondtuk e verseket? Igaz, a rügy golyóbisát, a víz buborékját, a levegő gömböcskéit is képes verssé avatni Devecsery - de a krónikás-ének /erre is utal a három dátum/, az ünnepkereső attitűd hirtelen riadalmi nemegyszer az amorfabb szépség verseit sorozzák a füzérbe. A természeti és az elemi világ puhább, engedelmesebb anyagain kívül a keményebbek is jelen vannak.

Devecsery László három évtizede szolgálja hivatását. Odaadással, tehetséggel, tépelődve, a megigazulásba vetett hittel. A kötet cím összetett szavának háromszor három betűje egyszerre kelti az elrendezett világ /világegész/ és a hasított világ /világhiány/ képzetét. A világét, melyben ketten bíztak egymásra: az olvasó meg az Olvasó.

Tarján Tamás

FÉNYDOBBANÁS

CSONTVÁRYNAK

Cédrusok ölében, ha ringatóztál,
s feltépted riadt-gyalázott sebeid,
magadra öltötted Baalbek fényeit.
Napváros ragyogása vigaszt kinek
adott? Zarándok voltál, s nem jöttek
messzi pusztából fáradt pásztorok.
Panaszfal sóhajt, és vállal halál.
Vízesések zubognak színektől
lobogó, tépett álmaidban, a vászon
kereszt-kínján, feszített mezőkön
őrült lángelméd tündöklő képei.

(1983)

MÁRIA KÚTJA NÁZÁRETBEN

Ruhád sötétkéék áhítat, hódolunk neked,
biblikus csendben liliomot nyújtunk feléd;
csobban az őselem a félkörív boltozat alatt;
leszegett fejű lények, büszke tartású tevék,
lovak, életforrás és megviselt, nehéz akarat,
sötét arcok, halál-jelképek, rettenet.
Ki ruháját mögötted mossza, ő is térdet hajt neked.
Rovátkált ecsetvonások, homok-hullámtaréj,
léptek nyomát hiába keresed. Vannak kik
elhaladnak, mintha zenére járna lábuk,
s kezük csukott szárnyként repülést nem áhít;
tele korsók súlyával szakadatlan,
zarándok-léptünk tovább nehezül.
Hasáb-hiányok, árnyékok sötét foltjai -
belőled mi világol? Cédrusok testén nem
látszik a seb; itasd fel kínzó szomjúságunk!
Jegenyék őrt állnak talán kopár távolok
szélfúttá partjain. Ott ülsz középén: kéken,
az ősz-eredet határain. Élet és halál jogát
nem bogozzák fáradt kezeim. Názáret fénylő
zsongása, csendje - a kút ki nem apad; lehetnél
bárhol: súrolna emberi áhítat. Kutad kávéján
ülök, nem fakad belőlem kárhozat. Eljöttem
hozzád, Mária! Tartsd kezeidben erősen gyenge
létemet. Ti férfiak, felismertétek a nőt, az
asszonyt, ki ott pihen sötétkéék ruhájában
a szelíd irgalomnak, ki érettünk takar hazát,
szerelmet és megváltása minden mozdulat.

(1983)

IDŐN ÉS TÉREN TÚL

- Csontváry: *Zarándoklás a cédrusokhoz Libanonban* -

A háromszög csúcsa végtelenbe ér,
időn és téren túli világba lépnek
ágai; lombfátyolok pogány ünnepet
lobognak alkonyban vérző ágakon;
mítoszt teremt az ég iker-cédrusok
ezredévei alatt. Az életfán ülve vár,
titkok tudója, a sas. Lovak párban:
barnán, fehérén, s csak a másikban
érzed folytatásodat. Fehér lepelben,
vörös izzásban táncolnak cédrusod
alatt, mintha a sivatag csendjéből
féltesttel lépnének valóra, s majd
véle olvadjanak eggyé a
lépte-sincs-furulyás-zenész szavára,
lovakok örök körében. Mágikus csomó
a teremtett világon, s emeled kettős
terhedet hegyláncok fölé, s a teremtés
vörös földjén a szent zarándokok...
Létüknek mi a magyarázat?
A megtört csonkban szunnyadó halál?
Az élet-lobogás...?

(1981)

ELŐJÁTÉK A PASSIÓHOZ

- Csontváry: Fohászkodó Üdvözítő -

Mózes ott áll. Két kőtáblán a tízparancsolat:
míg ezt kerested, megszegték tőled vett szavad.
Mit mond a távol? Ingatag reményt csupán;
forró nyárban nem enyhít hó messzi-hegy
csúcsán. Erkélyen bámész-emberek,
füstben a torony. Szabaddá repül a madár.
Benn gyülevész sereg szertartásra vár.
Kétkedő arcok. Fohászkodj, Üdvözítő,
mert másként hiába minden áldozat...
Mit kérhetsz imádban? Miféle halált?
Kiért megváltást, örömet? Apostolok
szavából jaj hörög. Pilátusfeleségek
álmait ki úzheti el? Szabadok, szabadok
Barabás-kezek, s Jeruzsálem
pusztulása lemossa-e a vétkeket?
Nincs, mi megfordíthatná a keresztekre
teremtett időt. Az írás szavát.
A látnoki jövőt. A Golgota-sorsokat.
Arcodon döbbenet, s belenyugvás.
Olajfák-hegyéről indul
minden pusztulás.

(1982)

CÉDRUSSÁ VÁLOK...

Cédrusok árnyékában élek:
cédrussá válok magam is.
Közöttük keményül a lélek,
ezredévek kérgesülnek
bennem: belőle megélt századok.
Végtelenség ígérete testem:
tudom, egyszer mégis meghalok.
Választani kényszer nem enged,
de ágaimmal nem tépek sebet.
Mágikus csomómat feloldom:
tiétek legyen varázs, küzdelem.
Pogány körmenet, vadóc-sereg,
köröttem, belőlem vonulnak el:
valahány teremtmény ősem,
távol vagy gondolat-közel,
örvidéki büszke legények
konok fejjel, bölcs akarattal,
hitetlen hittel jövőt-hívók,
s kérges tenyerű szántóvetők.

Cédrusok árnyékában élek:
cédrussá válok magam is.
Közöttünk keményül a lélek.
Hazára-honra hú gyökérrel,
megoszthatatlan szenvedéssel,
megosztott örömmel, reménnyel,
jöjjetek hozzám zarándokok!

(1981)

NAPÓra

Alkony, időcsend, fénytelen magány.
Este éjszakára jár. Csillagfény-percek
holdfénnel üzennek. Hajnalodik.
Az órák reggelre kelnek. Fény motoz.
Mennek tovább az óra-vándorok.
Ki feltekint, ruhájukra tán az
rálegyint. Rongyokká szakadt az idő
alatt megtépett vakolat. Suhannak
mégis, fényben ázva. Zúgnak a percek.
Intenek alkonyi fények: ezüstök, kékek;
s az éjjel mögött a végtelen. Számára
jelentéktelen, hogy óránk most semmit
sem mutat. Hiába keresünk kiutat. Nem
hallik tik-tak, csupán itt belül zakatol valami...

(1996)

TÖRÉSVONAL

IKAROSZ

EZ EGY VILÁG A MESSZI TÉRBŐL,
ÉS TÁVOLI, MINT A TEJÚT,
MERT KILÉPETT A FÖLDI LÉTBŐL:
HIHETETLEN, DE VISSZAJUT.

IDELENT MADARAK VACOGNAK,
DERES CSÖND DERMEDT ÁGRA ÜL,
MESÉK CSODÁI ÖSSZEROGYNAK...
ÉS SZÍVÜNK EGYRE NEHEZÜL.

(1995)

TÚZNYÁR

Fűszálak.
Tűzlobogás.
Halálinvázio.
Búzaremények.
Kalászkönnyek.
Kenyérgyászdal.
Jajgatnak a fészkek.
Légperzselés, tűzlevelek,
lánglombok.
Meztelen fenyőfák.
Nem lesz több karácsony.
Ideje van a megadó halálnak.
Halott pacsirták; énekük lobog.
Hűségünk is néma?
Lomhán nyújtóznak a dombok.
S az évszázad felettünk.

(1992)

EGYSZER ELMONDJÁK...

Holnap majd odaülünk a négylábú vasasztal köré
Arcunkat egyetlen gyertyaláng világítja meg

Hallgatunk

Arcok:

tegnap

és ma

Szavak súlyától zúzódik szét a csend, szánk
véres a szilánkoktól, s az asztalon fémesen

koppan a

kimondottság

A múlt ül a tenyeremben; egyszer elmondják
ami a redők közé szorult; addig csendben őrzöm:

ujjaim hegyére ül a valóság

(1970)

HORDÓSZÓNOK

Hordó szónok, hordószónok. Nincs a szónak hitele. Áll a hordó. Ő is. Mégis áll rajt. Nem tetéz bajt. Ártatlan szól: hit/el/telen. S lám a bor/dó/, kicsiny hord/ó/, mégis - mégis meginog. Ő csak mondja. Nincsen gondja. Semmire. Semmise/m/. Ám, mint billeg, és mert billen, egyre dől. Agyában az esze fő/l/. ...és látszólag: soha nem fél senkitől. Csupán - és csak - helye fél: mert fej/é/be még egy fél agy belefér. Bor/os/ hordója, a bor/dó/ billegő, inogója tovább ing... Mondja még, hogy leesik. Az meg dől, borul és ráesik. Hordó alatt soha meg sem keres/ik/. Mondja tovább, mégis mondja. Hordó alatt. Alhordó szónok; de nincs senki, aki elhordaná. Róla a bordó hordót. Mondja. Alóla nem hal/lik/. Dugónak, csapnak lik/as/ luk. Lyuk. Kinéz. Félszemű valóság, amit lát, miről beszél/t/. Letakarva, szóba varrva, ártani már fel nem ér. Legfeljebb: inni kér. Más szükség/let/? Nincs neki: üres fejjel, kopár aggyal, önmagának szürke angyal. Tükörbe néz, hordó alatt, fénytelen. Ördögöt lát, ördöge van, élni tovább kénytelen. Bár úgy érzi kép/telen/. Szónokhordó, hordóthordó hordósbéka, ostobaság ivadéka, a legapróbb maradéka

(1997)

ELTÉPETT TÉNYKÉPEK

Konok epigonok. Makacsok, bolondok.
Őszintének szeretnének látszani.
Bár számárfület - kinevezett udvari
bolond - más mutat a felségesnek ki-
kiáltott lénynek. Sikerül a puccs?
Fügét és fület büszkén vállalnak magukra,
s az új király mellett lesznek büszke
talpfalók. Húséges álcájú talpnyalók.
Hiába változnak korok: konok epigonok
sorsokat lopnak. Sorokat ugyan vállalnak
maguknak... Közhely, meg fényesség jut
nekik, s élnek, amíg meg nem halnak,
a konok epigonok

(1996)

ERŐTÉR

MÉGIS

Inkább gyűlöljenek.
A szánsalom lesújt.
Behatároltak a két
pontok közé húzott
egyenesekek.

Keresem köztetek
a végtelent...

*

VONZÁS

Felfelé törünk.
Az egyre nagyobb
magasságokban
a megritkult lélek
fuldokol.

A gravitáció
erősebb.

(1990)

KŐ A TÜKÖRBEN

Kép. Játék.

Amíg kép: játék.

Amíg csak kép:

fordított játék.

KŐ A TÜKÖRBEN.

TÜKÖRKÉP-TÜKÖR.

Aztán szilánk.

Tört-tükör-kép.

Képtükör.

Kőtükör.

Szilánkok.

Tükröznek.

Fájnak.

Hasítanak.

Tükör-kép.

Tükör-kés.

.....

Csend.

(1996)

SÁRKÁNYOS...

A sárkányok lettek mások,
vagy megváltoztak a mesék?
Számlálom, nem több, egy fejét.
Nem perzsel parádés lánggal,
ünnepel léha tüzekkel,
fénylő szavakat nyújt feléd;
csillogásuk rejt éjszaka,
nappalra nem ébredsz soha...

Lángja, bár megperzselt,
őszinte volt a harc...,
s most nem tudod, újmódi
sárkányokról mit is tarts...

(1985)

ÁRLESZÁLLÍTÁS

Plakátbetűk. Akciók. Dikciók. Fikciók.

Árak - meg leszállítások.

Csodák. Még vannak.

Hihetetlen lehetetlenek.

ÁRLESZÁLLÍTÁS AZ ÁRKÁDOK ALATT!

Öröm, meghittség, szeretet eladó!

Míg tart a készlet, csak addig kapható!

Sokan nem értik, hát továbbmennek,
otthon kulcsra zárják a dohos csöndet.

(1987)

MIÉRTek

Lámpallos volt a törvény.
Emberré lettél.
Tanultál korlátokat.
Véges az elméd,
gyűlnek a miértek.
Nem érted miért is
henyélnek annyian
az almafa alatt.

(1996)

MÁRCIUS

Hóvirág-nyugvású éjszakák
alatt rejtőzöm:
nem árul el semmi, csak a tavasz.

RÉZKARC

Ujjaimra virágok nőttek
Madarak jöttek Csipegették
Dalomat elénekelték
Meghaltak

CSILLAGHULLÁSBAN

múlnak éveink érvelésünk
védekezésünk múlhatatlan

húnyt szemek mögött is
hullanak csillagok

(1971)

VÉRERES CSÖNDBEN

- Kondor Béla: *Krisztus*, 1971. -

Kopár Koponyák-hegye, csönded vére-
res. Kereszt lángra kapna. Ki hullat könnyeket?
Szél-sötét ingatja nehéz keresztedet.

Arcodat nem látom, tükör is hiába,
nem küldtek latrokat most a Golgotára.
Melyikünk feszül föl halálnak halálra?

Arcodat nem látom, csöndünk vére-
res, kalapács zuhan, keresztünk megkeres.

(1976)

ÚTMENTI KERESZT

Csontot nem törtek rajtad,
...és tövissel koronázták
harmadnapi vágyainkat.

Aki vállalta sorsát:
meghal, de nem üvölt,
ő kezdettől tudta:
farkasoké e csönd!

Szavaid figyelték.
Konok hallgatásod.
Lator-léttel várták
a te jajdulásod.

Júdás-sorsuk nehéz
akasztófa-árnyék;
pribékek korbácsa
sebeinkre vár még?

Tétovák a percek,
sunyin tapogatnak.
Vérét vették akkor
egyetlen igaznak!

Bizonytalan léptek.
Kőcsendek hallgatnak.
A szemedbe nézek,
szóttalan vallatlak.

...és csontot törnek rajtam,
és tövissel koronázzák
harmadnapi vágyainkat...

(1990)

LA PIÉTA DI MICHELANGELO

Vésőtől lett arca időtlen anyádnak,
nem zokog, sír, jajong testéből a bánat.
Ki az életre szült, visszaad halálnak,
a te prófétáid harmadnapra várnak.
Eljönnek majd hozzád sirató asszonyok,
őriznék testedet: hoznának balzsamot...,
s adnak új kínokat emberi farkasok
Róma, 1985. június 27.

PÁRIZSI TALÁLKOZÁS RADNÓTIVAL

Megkésett vándorként érkezem. Találkozunk
a Saint-Germain Auxerrois előtt, a fények
városában. Melléd telepszem. Lehajtott
fejed, tűnődéseid hová vezetnek el? Idézed
azt az éjszakát, Bertalanét, hiszen mögötted
konok szépségében a templom: hitek
háborúja, ős-világ-halál, vagy Abdát
gondolod, halálod hithű perceit; talán
a jövőt latolgatod, minek szemlélője vagy,
szobortest csupán, Radnóti Miklós,
e párizsi délután...

Párizs, 1986. július 13.

DÜRER-TÖREDÉK

...mert m e g m é r e t t é l:
zuhan a mérleg, és suhannak
pogány nyilak, sújt feléd a
kard. Szigony a kézben, s
gyilkoló öröm: a porban püspök
és polgár, az Apokalipszis
öldököl. Szemlél vagy óv az
angyal, ha mellette villámszórtá
ég... szörnyek állkapcsai között
a lét...

(1982)

SZÉL SZABADÍT

A föld még megköt, nem enged,
- valahol megásott vermed -
omlik az idő, így rajtunk átsiet,
munkálja alul a bedőlt termeket...

Megszabadít a szél, porrá válsz felül;
most örülnél, ha tudnál, emberül.
Majd repülni tanulsz, föld leszel, humusz:
táplálsz és éltetsz, ...és többé nem hazudsz.

(1986)

LÁZADÓ

Vaskerítésre vert pofonok
Aztán a kezek jajdulása

Valahol
fényekké tisztultak
villámokra váltott
izzó csillagok

(1977)

HÚSVÉT UTÁN

Virágvasárnapjaink barkátlanok.
Csendes a Kert, és hallgat a Hegy.
Júdásaink szűkölve halnak.
Szállást sohasem adnak
egyetlen igaznak, s távol
az emmauszi út...

(1995)

DÉRIDÓ

Hókönnnyű tél van.
Rejtőzöl magadban,
bujkálsz a fagyban,
feloldozhatatlan.

Fagyos a lélek,
hajol a szélnek,
hófúvás-halmok
egekig érnek.

Hókönnnyű tél van,
rejtőzködsz magadban,
jégvirág-gazban,
a szívedig fagyban.

(1995)

PORVIHAR

Kétségek között,
ujjak oszlopai
mögé
bújva
állunk;
körmökön
szikrázik a hajnal

a kimondott szavak
ott konganak
a kifeszített
végletek között;
világnyi ember
zsolozsmázik, meg
átkot köpdös a
szemkényi égre;

kétségek között,
ujjak oszlopai
mögé
bújva
állunk:
világnyi ember
a porviharban
(1970)

NAPLÓTÖREDÉK ROBINSON CRUSOE UNOKÁJÁNAK HAGYATÉKÁBÓL

I.

Bárhol jársz: földi vágy emészt. Csillagok fénye is
penészt utánoz? Mióta már, hogy itt
vagyok. Éjjel sem gyúlnak csillagok..... Sötét a
sziget. Nappal is félhomály..... A hajólámpa meg
füstölög..... Itt minden nap egyforma..... A
péntek is. Lenne..... pénzem is, de mit
kezdjek vele..... Naponta érkeznek kannibálok....
Vegetáriánus leszek. A naptár megtéveszt. Nem
sürgetem..... tovább..... az időt. Élek. Élet
ez? Tegnap.... már Nap derengett, s
éjjel feltűnt egy csillag. Az elvetett búzaszem
kikelt. Hány szem kell egyetlen kenyérhez?
..... Cölöpvárba zárva.... kong.... a csönd.....
S. O. S. - jelek..... Hajókürt..... Süllyed a.....
lét-sziget..... Ketten vagyunk. Szeret.....
.....Teg
nap megszületett a kisfiam. Hajó....
érkezett. telepések
.....
..... Hol
van egy másik lakatlan sziget?
.....
.....

II.

.....szótalank a szavak..... Nem
válaszol a szél sem Kiszolgáltatott ...
magány..... A magány is.....kiszolgáltatott.....
tenger sem rezdül.... Miféle sziget ez? Miféle
..... szennyaz ember? Milyen
vágy tombol bennem? a hit, hogy ember-
hez méltó legyen.....
..... azember? Indulat
motoz..... Kést..... szúrna késbe:
vetekedne a lehetetlennel..... Áradá-
sok. Zajlások..... Emberi lélek..... A kételyek is
készek..... Jelölnek bélyegeket..... Önmagamtól
szökni nem lehet..... Én, én vagyok. Az is
maradok?, szavak..... látomások?
.....
Magamra találok..... Békétlen az idő.....
..... zátonyok
.....

III.

Előbb az ég magasa. Levegőég. Aztán a tenger.....
s talán az óceán..... Szél támad..... és
szétborzol mindent..... Hullámtaréj..... Zátonyra
zúzódnak hajók, életek. Halottcsend. Mélységbe
vonz a lét. Cápasír.

..... Szivárványcsodák.
.....egyre süllyedünk..... Nappal is sötét a
tengermély. tengeréj Nem
tudod odafönt mi van, mikor sorsod vízsúlya
rádzuhan.....

..... apró kis kagylóban keresnél.....
menedéket, de nem nyílik..... egyetlen sorsa
néki is..... igazgyöngy - való ritka álom..... s te
futnál, menekülnél, úsznál, nem merülnél....
lehetetlen, mert embersorsod kiszolgáltatott min-
den közegben..... szétszakad tüdőd..... és zúg a
fejed..... s a sorsod

..... megkegyelmez felszínre vet a
tengerár..... az utolsó pillanat előtt sós íz.....
kortyolod..... s kapaszkodnál.... nincs mibe.....
...kaján cápák várják erőd elmúlását.....

IV.

Sáskajárás: emlékinvázio
..... Tengerészkocsmák füstjében imbolyog a
lélek. Rumszag és szellőkések. Ajtó tántorog.
Matrózének. Magányom csendjében elködlött
évek..... Ereszd a horgonyt!

A remény partot ér..... lányok....., rongybabák.....,
megváltott öröm....., fizetett kéz, s adóked-
vezmény, hogy visszatérj..... utolsót mulat-
tunk akkor

..... a..
..... csónak megfeneklik.....
szörnyű vihar..... volt mindenki...
meghalt.....én..... miért..... nem?..... Elég!....
..... Jöjjön el a reggel!.....
Emlékek, álmok tépnek....., Szökni próbáltam.
..... Bűnös a lábam? Haj-
nalodik..... Tudatba vésett , sóhajtasok....

..... Fátyolos az ég..... Micsoda közhely, hogy
minden út Rómába vezet! Mit keresek akkor én
egy lakatlan szigeten?
.....1..9....8....7.

MEMENTÓ

Messziről jöttek Hallgatnak
Ledőlt tornyokon fekszenek
az éhesszemű szerelmesek
Ablakom alatt nyöszörögnek
a sáros ruhájú didergő bátrak
Repedt falaktól nem melegednek
Jaj nélkül döntöm ki házam falát
(1971)

HARANGvilág

VERES PÉTER HÁZA

- Egy balmazújvárosi látogatásra -

Ezt a szegénységet,
ezt a gazdagságot,
magamhoz ölelem
ezt a szabadságot.

Magamhoz ölelem,
tinéktek átnyújtom:
osztozzatok vélem
kishazányi jusson.

Ne legyen szállásunk
farkasoknak préda,
történelmi kegyek
osztott maradéka.

Pipacs-csend a virág
megnyúzott földeken,
kínról-kínra ringat
nehéz balsejtelem.

Debrecen, 1985. július 8.

PASSIÓ

- Csíkszereda, 1991. március 15. -

A szentmise véget ért...
Trattatta... Távolról, halkán.
...menjetek békével!
Trattatta... Közelebb.
Szemek. Szemek. Szemek.
Trattattattata. Egyre közelebb.
Rémült, rémült szemek.
Trattatta-trattattata. Mind közelebb.
Félelem. Félelem. Félelem.
Halált kereső tekintetek.
A templom falán átnéző szemek.
Félelem-szemek. Rémült-szemek.
Szemek. Szemek. SZEMEK.
Kitágult pupillák.
Halálra tágultak.
S a fejek felett még ott zeng,
visszhangzik: - Menjetek békével!
Békével...vel...vel...
Trattatta, trattatta...
S a fejek felett már ott zúg
a trattattata... a trattatata... a tra...
Lapulnának önmaguk félelmébe,
rejtőznének a megváltó halálba,
de nem a félő félelemben,
mert trattatatata... ta...
és még és még és még közelebb,
és dobhártyád repedne szét,
hát füledre szorítod a kezed,
üldözött félelemmel nézel,
s valami-valami-valami meleg
csordogál az ujjaid között.
Rémülten rezzensz.
Kezeden stigmát érzel. Nézel.
Végigcsorog, végig, végig csorog,
csorog, csorog a...
Trattattata-ta-ta-ta-ta-dobol halántékon.
A szentély félhomályos gyertyafényében
a vérre gondolsz. Csorog, csorog, csorog.
Ratatatata. Ezt hallod.
Ezt féled hallani.
Látomások és kényszerképzetek
villóznak minden idegszáladon,
mert trattatata és ratatata...

és csorog és csorog...
és... látomások...
és kényszerképzetek...
és sebesültek és halottak
és templom és vér és halál
és menjetek békével.
Békével. Amikor háborúval jönnek?
Békével. Háborúval.
Bé-ké-vel-há-bo-rú-val.
Bé-ké-vel-tra-tta-tta-ta-
há-bo-rú-val-ra-ta-ta-ta-ta.
A koponyák hegyén a megfeszítettek.
Menjete békével!
Az Úr békéje legyen veletek!
Veletek. Velünk. Mindenki.
A látomás véget... véget... véget... ért.
A templom padjaiban lapuló félelem.
Mozdulatlan élet.
...mert élni akar.
S azok odakint? Kint-kint-kint.
Kik ők... és mit akarnak?
Trattattata a torony körül
és remeg és remeg az Isten háza
és remegnek e házban az emberek.
Trattattata - aztán távolra húz.
Trattatta - aztán elmegy.
A harmadik még fenyeget:
trattattata-ta-ta-ta...
és a harmadik is elrepül...
el... el... elrepül...
A csend nem hihető.
A némaság hihetetlen.
Lassan e-mel-ked-nek-a-fe-jek.
Egymást kereső tekintetek.
Szemek. Szemek. Szemek.
Kérdések a szemekben.
Kérdések... Kér-dé-sek.
A szentmise véget ért.
A félelem is?
Menjete békével!
Békével?
Mindenki feláll.
Az Úr békéje legyen: veletek.
(1991)

TENGERRE NYÍLÓ ABLAKOK

Rodostó - álmok,
messze tűnt remények.
RÁKÓCZIAK,
MIKESEK
emlékein tapogatózva
jár a lélek...

*

Vibráló opál a tenger.
Végtelen-kék-halál.
A tengerre nyíló
ablakok mögött is
véges a lét...

(1987)

NEKEM

járnom kellett a Héttoronyban,
Török Bálintért fohászkodni,
énekek bilincsét
emlékére tenni.

(1998)

HÚSÉGGEL MEGVERT, HÚSÉGGEL ÁLDOTT

Sajgó márciusok téptek sebet rajtam,
csikorgó fogakkal mégis hű maradtam.
Sokan voltunk akkor, akik arra vártunk,
közápor zúdul ránk, vértanú-halálunk.
Hányszor megpróbáltak, hányszor vasra vertek,
keresztjeink mellé latrokat kerestek.
Lesz-e még harmadnap, lesz-e feltámadás?
Egyetlen életünk örök-nagy számadás.

*

Hittel, étellel, magánnyal,
birokra keltem száz halállal.
Tenéked nem volt hű hited,
hó alatt szunnyadt életed,
magányodat elrabolták
vicsorgó, rabló farkashordák,
te szelíd homlokú Magyarország.

(1989)

ARCKÉP '69

Szigorú hivatalossággal:
szeme, haja barna,
testmagassága száznyolcvanhat centiméter,
különleges ismertetőjele nincs.
Ennyi vagyok. Ami még maradt: nem hivatalos
adat. Elmondom nektek akkor is, ha nem tartjátok
érdemesnek meghallgatni, mert nem voltam ott,
amikor Vietnam mellett tüntettetek, s apám sem
esett el a kegyetlen háborúban. Hadifogoly volt
akkor. Miután hazatért, a földeken várta az aratás.
Így nem a büszkeség ad kezembe tollat, a dac,
amiért elment a háborúba. Nem vitatkozom
veletek, ha ütök, hát üssetek vissza.
Én úgy vagyok magam, hogy ti is bennem éltek.
Szeme, haja barna, testmagassága
száznyolcvanhat centiméter, különleges
ismertetőjele nincs. S magában hord még milliókat.
(1969)

**CSENDET, HOLTAKAT
TEMETNEK, HARANGOZNAK**

Utam határtalan: keresem két pont között a
biztos végtelent

*

Kövek fogságában a csend csobbanásonként
széttörök

*

Nem-megyek-a-túl-partjára,
nem-ülök-a-ladikjába
Rézgarasért-meg-nem-váltom,
rézgarasom-kilyukasztom
Utam-árát-nem-adhatom,
garasomat-vízbe-dobom

Nem-megyek-a-túl-partjára,
nem-ülök-a-ladikjába
Kövek-közé-voltam-zárva,
nem-mehetek-túl-partjára
-rézgarasom-kilyukasztom-nem-
adhatom-vízbe-dobom
-meg-nem-váltom

-ladikjába
-túl-partjára
-nem-megyek
-nem-ülök

el/megyek/én/ti/tőletek
innenső/part/utam/fája

legfelsőbbik/ágon/fáznak
egyenes/szálú/csillagok
ágakon/könnyű/szél/inog

letörtek ágak is

eljössz-é a levélágyba
éjszakánként velem hálni
eljössz-é, mint engemet, ha
csontodat át vad szél járja
befogad-é ágyéknak
langy mohája

fa alatt, zúzott földön
testek leterítve

mégsem-megyek-túl-partjára

A halottakat kiharangozzák, a csendet eltemetik
-nem-ülök-a-ladikjába,
nem-megyek-a-túl-partjára

SZÖKÖTT
PRÓFÉTÁK
NEM
ÉNEKELNEK
-nem-adhatom-meg-nem-váltom-
kilyukasztom-vízbe-dobom
utam-árát-garasomat-
rézgarasért-rézgarasom

Csendet temetnek,
holtakat harangoznak.

SZÓLOK.

(1971)

CSILLAGÁRNYÉK

ALSÓÓRI NAGYAPÓ

Nagybajuszú nagyapám
fehér ráncú homlokán
kardélre hányt évek
Nagybajuszú nagyapám
hiába ment elébe
karácsonyi éjnek,
nem látta már a csillagot
elmúlt, mint az ének

(1975)

EGY GYERMEKKORI KARÁCSONYRA

Világra jött a kiscsikó.

- Nézd meg, fiam! - szólt nagyapó
Selymes karácsony este volt,
büszkén követtem nagyapót.

- Nem látta senki kívüled,
simogasd, szeresd, így kívánj
nékik is boldog ünnepet!
Könnyű pelyhekben hullt a hó,
anyjához simult a csikó...
Betlehem-istálló-meleg,
nem űz ki senki tégedet...

Hazáig számoltam léptem,
a csoda is elkísérjen...
Nytottam szobánk ajtaját,
szótlán néztem a csodát,
a csillagjátékú fát...
Csikó-örömmel, szilajul,
öleltem apám és anyám,
titkon mosolygott nagyapám...
...odakint pásztorok énekeltek.

(1988)

TERÁD SOKASODNAK

Hópelyhek: égkönyek, megkövült álmok.
Pillangó-röptük kavargó, messzi szél.
Koronás fák, szarvasagancsok: gyertyák.
Betlehem-adventi fény...
...megkéssett utód a jövő rejtekén.
Mindenütt szikrázó fény, fény, fény...
Apám keresztje égi csendet hallgat.
...fejemre hull az éj végtelen hava:
reád sokasodnak őszülő szálaim.
Egyre fehéredem, s tovább lépdélünk
a porpuha hóban, s az agancsok
gyertyája lobog.

*

Pásztorbot kopog,
távolról dobog
az eljövendő...

odakint csendül
halkan pendülő
kicsike csengő

(1998)

KARÁCSONYI CSENGŐK

*

Karácsony este van:
lobognak a fények,
csillagszóró-éjek.
Betlehemi csillag
fenn a magas égen,
karácsonyi csengők
csilingelnek szépen.

Karácsony este van:
karácsonyi csengő,
karácsonyi erdő
indul, szalad ide
hozzánk, míg a három víg
pásztorok csengőiket hozzák.

1

9

9

8

KARÁCSONYI ZSOLOZSMA

Madárszárnyú fenyőfákon gyertyaláng lobog.
Erkélyünkön dalolnak az angyalok. Hideg az
éjjel, kitárjuk magunk. Bejönnek. Óvó kezünkkel
féltjük szárnyaik. Ne perzseljék semmi-tüzek.
Apám sírján is gyertya ég. Virraszt az emlékezet.
Könny csillan, fény törik. Sírod is fényekbe
öltözik. Pásztorok vacognak deres mezőkön,
majd nekik is ajtót nyitunk, ne tépjék hitüket
ordások. Madárszárnyú gyertyaláng lobog.
Asztalunknál az angyalok. Apám sírján is
gyertya ég. Pásztorok kopognak láncos
bottal, szobánkban elhevernek, bundáik
levetik. Madárszárnyú angyalok repülnek,
gyertyás kezünkkel intünk nekik, hogy
rátaláljanak kinyitott ajtóitokra...

(1997)

KARÁCSONYI KÖNYÖRGÉS

Az angyalok is földre szálltak.

...és valóban bölcsek voltak a

bölcsek.

Ravasz

Heródes, ám jósol az álom.

...és valóban bölcsek voltak a

bölcsek.

Pásztorok félelme dallá zengett.

Arany,

tömjén,

mirha,

bárány,

s csöppnyi tej; hogy kortyolhasson

szomját oltó, gyermekét szoptató

Anyánk.

*

Add, Uram, hogy karácsony éjszakáján
kinyíljon minden lélek a csendes, áldott
éjnek, s zsolozsmás ajkunk Téged dicsérjen,
s áldottak legyenek a pásztorok, hírt hozó
angyali szókkal, s a távol-útiútkon
megfáradt bölcsek, s ne legyen közöttünk
emberarcú félelem, s karácsonyi öröm
ragyogjon rajtunk mindörökké,
s adj örök nyugodalmat áldott
halottainknak, s életet a szerelemnek!

Ámen...

(1998)

FÉNYSZÖKÉSEK

VALAMI ISMÉT KEVESEBB
VALAMI MEGINT NEHEZEBB
VALAMI CSEENDBEN ELPARÁZSLOTT
VALAKI RABOLJA A LÁNGOT

(1984)

CIKOTAI ÁRNYAK

In memoriam: Édesapám

Elszáll a lélek.
A test itt marad.
Hímzünk egünkre,
jaj, csillagokat.

Hol vannak az erdők?
Gyermekkori hársak?
Hol a téged váró
cikotai árnyak?

Felnőtt életem
didereg, vacog,
velem fáznak a
sovány csillagok.

(1997)

AMIKOR MÉG...

In memoriam: Édesapám

Amikor még jó apámmal
erdő útját jártuk,
amikor még forrásvízre
mindig rátaláltunk,
amikor még víg suhancként
magam léptem ösvényt,
hű szavait meghallgattam
nyitott szívvel önként.

Amikor még csöpp gyermekként
rettegtük az önkényt,
amikor még ön-zsarnokok
hirdették a törvényt,
amikor már karácsonyra
te faragtál várat,
amikor már álmodoztam
ólomkatonákat.

Messze csobog az a forrás,
messzire a tájék.
Gyermekkorom udvarába
mindig vissza járnék.
Nincs már apám, ki vezessen,
édesanyám szólít...
Ismergetem az életet,
azt a nagy, valódit...

(1997)

FÉNYCSEREPEK

LENNÉK ÉN...

Édesanyámnak

Lennék én gyöngyvirág:
harangszó-illatod,
fehéren csendülő
hószirmú harmatod.

Lennék én két kezed:
virágtitkú bölcső,
szirmok esőjében
felkönnyező felhő.

Lennék a mosolyod:
ne vess mindig vélem,
amíg az életünk
megengedi nékem.

Lennék én napsugár:
melengessen létem,
boltív-falak között
örömdet kérem.

Lennék én a szellő:
könnyű legyen lépted,
mikor tiédet
az útig kíséred.

Lennék én... Mi lennék?
A fiad én vagyok,
egyetlen életed,
mindig-várt holnapod...

(1998)

IKONOK KÖZÖTT

Lépdeltem aranykupolák alatt.
Láttam ikonokkal borított
falakat: arcod közöttük...
Szebb voltál, sugárzóbb angyal
valamennyinél. Rubljov érintette
vállam - és hozzád vezetett.

(1984)

EGY DALT...

Egy dalt szeretnék hallani,
egy dalt veled énekelni,
s bámulni Greco - a görög -
képeit. A Bűnbánó arcát,
s nyitott könyvén a koponyát.
Villanó fények félelmében
nem tudom hová tekint
szemed. A könyvért nyúl
kezed; s én egy dalt szeretnék
hallani, s még egy dalt neked
é n e k e l n i

(1984)

DAL RODINNEL, NÉKED

Két kéz, ha titkot rejteget,
két kéz elringat engemet;
két kéz között a szerelem,
két kezed: kezem énnekem.

Két kéz, ha titkot rejteget,
két kéz elringat tégedet;
két kéz között a szerelem,
két kezem: kezed teneked.

(1986)

IMÁDSÁG

Mindennapi kínjaink között is
hallgass meg minket,
s adj nyugodalmat,
hogy mindennapi kenyerünk
sós legyen, akár a tenger,
szavaktól fehérülő, és
ajkadról édes az áhítat,
hogy üdvözljünk megváltott
szerelmünk jogán...

...adj megváltást nekem,
mert hosszú e cédrusi halál...

(1989)

CSATÁK UTÁN

Nem kötök békét
magammal -
harcomat megvívom

Zárd le a szememet!

(1985)

VADVIRÁGOK

Mesék, madarak, vadvirágok;
álmodom bartóki zenét
riadt csendjében a világnak;
irgalmat magamnak, s neked,
a megébredt valót pacsirták
dala
helyett

(1983)

TÁJKÉP

Sürgönypóznák kísérik utam,
talpam alatt olvadó a nyár,
duruzsol, zeng, inog a határ.

*

Majd elfáradnak nehéz kezek,
hazavisz az út fáradt lépteiket.

Piheg az éj arany szalmazsákon,
Hold küldi sugarát színezüst
f o n á l o n.

(1984)

ŐSZÜLŐ

Kopott árnyékok, megtépett csöndek.
Vadludak odafönn. Sietős ék-alak.
Puskaropogás-halál.
Levelek zuhannak.
Karodba dölve, aranyszín őszre,
hull a korai tél a mezőre...

(1997)

SZAVAK MÖGÖTT...

Verébrejtekek pajtamelegére dőlt
az öreg fűzfa. Kétemberes emlékeink
nem találtak már kapaszkodót.
A kezek a semmit markolták.
Patakpartok suhángjai vesztett
időre majd felnőtté sokasodnak.
A mélyben valami hasad, reped.
Más ír majd szavakká engemet

(1999)

MAGAMBA REJTELEK

s TE úgy hordozz engemet,
mint ki titkot rejteget.

(1979)

ESŐVÁRÓK

fényt markolok
ujjaim Nap-irányából
árnyék lökődik
elhomályosult szememben
összemosódnak a kontúrok

fekszünk kiterítve
felhők a szemed alatt
tócsák a tenyeremben

szélcsend

mögöttünk esős napok

(1970)

MINDEN ALKONYAT...

Mi eddig kötött,
most eloldoz,
szakad a fény
és reped a csend:

minden alkonyat
m e g s e b e z.

(1985)

...és a csend

Tegnap még veszekedtünk
Ma eljöttél hozzám,
hogy megcsókoljalak
Látod:
többet érnek ezek
a hangtalan szavak...
...így kellene mindent
egy nagy csendbe összefogni
(1969)

MAGNÓLIÁK

Lorca-virágok: magnóliák,
szerelem-léptek, titok-virág,
tulipánkelyhek, medáliák.
Testemre tűzöm, felkiáltok.
Úsznak távol-égi világok,
ölelnek karok és faágak.

(1995)

TAVASZÉNEK

Selymes a barka-csend.
Szívedben néma rend.

Szomorúfűz zuhatagok.
Szemedben futótűz vagyok.

Szívemben égnek a dalok.
Mikor kihunynak: meghalok.

Selymes a barka-csend.
Szívünkben néma rend.

Bennünk lobognak a dalok,
ha elégnek: én meghalok.

Belőled nőnek dalaim.

(1995)

ESTE

Mint patak a hegyről,
suhan már az alkony,
pelyhes sötéttséggel
telik meg a balkon.

Miként a gyors eső,
siet most az este,
csillagfény-virágok
hullnak rá a kertre.

(1998)

A FÉNY HEGYÉN

A fák hegyén,
az ág egén,
az éj gyepén,
az ég hegyén,
a fák egén,
az ág hegyén,
az éj hegyén,
az ég gyepén,
az éj egén,
az ég hegyén,
a fák gyepén,
az ég egén
a csillagok
a fák hegyén.
Még van remény,
mert csillagok
a fák hegyén...
Madárfészek
az ág egén,
fényfiókák
az éj gyepén,
és van remény,
mert fényfiókák
az ág hegyén.
(1998)

.oOo.